

Selvfølgelig er foråret fantastisk traditionelt — også det
 årlige kolonihave-causeri, men vi tror faktisk ikke,
 at De kan undvære hverken det ene eller det andet ...

HAVEFOLKET

AF
 GERDA ELD

Tegning:
 MOGENS BECKER

SA kan endelig foråret, havekolonierne vågne, og sommere stige for døren. Udlændinge og med krillen i hænderne har en og anden havemand mange gange i disse kolde forårsmånedes stilet og set på sin nøgne have og prikket i jorden, der alt for længe forblev hård og tørt. Kun vinterpæk og eventhils formåede i al deres sorte sløthed at bryde op gennem den froste jord og nikke opmærksomt: Kommer tid, kommer tid, kommer sol og varme.

OG nu er tiden inde, jorden er barm og til at arbejde i. Manden åbner døren til sit redskabskur, den blinder lidt og får ham til at smile, for han skal den der ha' lov at stå alene i mange timer hver eneste uge. Han tager den store blomsterkrukke ved af krogen, for først skal roserne og træerne have deres forårsklipping, og siden skal der gødes og graves og plantes og rettes op mellem stauder og buske.

En fjerdag eftermiddag kommer koken og ser på det lille havehus med kampest og glaspåse i øjnene. Hun stikker fødderne i de røde trasker, smager ærterne og og flytter alle møblerne ud til udluftning. Hun skruer og skruber fra loft til gulv, så edderkopperne flygter i skræk og rædsel for al den renlighed. Hun pulser vinduerne og hænger nye, strørbare gardiner op, hun vasker møblerne nye for støv og spindelvæv og stiller dem ind på plads — det er som en dukkestele.

Så er huset beredt for sommeren, og hun kan få tid til at læse sig til, hvad der sker udefter, hvor skal urtebedene lægges an i år, hvordan har roserne og jordbærerne klaret sig gennem den træse vinter, og mon alle stauderne kommer igen, eller er nogen af dem blevet borte. Kan der blive en stump jord til de spraglede sommerblomster i år, og hvor skal et stykke skal vi mon have kartofler i —

Han følger manden skridt for skridt i den rygravede jord, og i hvert af hans apodiktiske lægger hun varsel om en kartoffel med tykke, bladvide spirer og tænker den hurt og godt til mod den sorte muld. Om et par måneder kan hun grave nye

kartofler op — lækre og vidunderlige, som kun ens egne kartofler kan være, guldklumper i mere end én forstand.

FUGLENE har lige så travlt som menneskene, de bygger rede, men de har dog tid til at følge med i kartoffelrækken og snuppe de fede regnorme, der ufrivilligt har vundet sig op i lyset. Manden kigger efter fuglene — ja, ja, en regnorm er den vi snar, om de så kunne la hans kirsebær være i fred til sommer. Her har han gået i vinde og har tændt og økset alle ud til dem, for at de ikke skulle føle sig helt svigtede, men han kender dem fra år til år, som de forsørgte, uafhængige fyre de er. Det betyder, at en anden havemand sætter et slag fugleskræmme op i sit træ, men det gør ingen forskel for fuglene, de sidder på selve arrangementet og synger og griner ad alt havefolk og spiser de kirsebær, de har lyst til. Og det går endda, der er nok til alle — både mennesker og fugle i en kolonihave.

MANDEN sidder på hug foran sin mestruk og dysser forsigtigt med sin store hånd noget fint fra sit nye den hvide tilberedte jord. Det er både nemt og økonomisk at frembringe sine egne urter og sommerblomster til udluftning i bedene.

Han rejser sig op og stopper på en engang og ser, at naboen har haft samme tur. Det blår til en pause og en smuk bente ved hækken.

»Endnu er vi her da, siger den ene og ser sig omkring. «Ja, vi må da regne med et år ad gangen», siger den anden, og så ellers til det, som det kommer. De kigger skeptisk over mod et bestemt hjørne af havekolonien. Der stikker industrien sit hoved frem — endnu ikke synligt, men det ligger i luften. Hvor længe får vi lov til at leve og virke her? Vi gider ikke selv over fristen, for jorden er kommodur, vi er her kun som lejere og kan sige op en skønnedag. Byen vokser år for år, den er for langt væk fra de vilde have, som har eksisteret her i mere end et halvt århundrede. Men havekolonierne er

nogle steder vokset med ud, efter, byen har købt jorden op og stykket den ud.

Det er for det meste de unge familier, der går i gang med at omdanne en flad mark til en frugtbar have, og mange af dem har på få år og med intensivt arbejde sendt efter sendt skabt en lille paradisisk plet, et fristed med et køst, selvbygget hus — med græspåse og et hyggeligt med blomster og træ og med urte-sager og frugttræer og buske.

HER kan børnene tumle sig frit. De feste af den kommer fra elagsjægheder med mere eller mindre alborum, men her er sandelig vist til væggen og højt til loftet, her løber de omkring i små bitte buske og ellers ingenting og lader sig bære af solen hele den lange søndag og de mange feriedage. De spiser gælder og æter og ruller dagen lang, de henter sundhed i det lille landbrug og modstandsdygtighed til de mørke vintertid.

Det er en forn for sommerhus og landliv, der ikke giver økonomiske bekymringer. Der kan endog være tale om over-skud, når man tager det rig-holdige hus i betragtning. Kolonihavebrug er den mest produktive og sukkertierige dyrkning af jorden.

Man ved, at der er bud efter grøntene til industrien. Knavet er kommet meget få år efter, at de sidste haver blev til. Og man ved, at i en anden kant af byen synger 30 haver på sidste vers. Der er det den sidste sommer, frugttræerne får lov til at blomstre, sidste efterår, de fylder kasser og kurve med sødmøde æbler og pærer og blommer. Det er sidste gang, solbærbuskene får lov til at ødsle med de sorte bær, som koken brygger den allerbedste søft af og gemmer her på flasker — en slags erstatning for solens lys i den mørke tid. Endnu en sommer får synerne lov til at dufte, endnu engang sker der på denne plet jord alle de urens, som man — kæden — tager mod som en selvfølge. Det bliver vendt dette år at se æblertræerne blomstre — se dem som alle de foregående år skabe haverne en til et eventyr af duft og skønhed. For til næste år ser her anderledes

ud. En stor fabrik har købt jorden til oplysning af dens affaldsprodukter. Senere skal her måske bygges, når fabriken udvider sine virksomheder. Hvilken vej?

TO ældre koner sidder på en bænk og snakker om det. »Det er jo udviklingen«, siger den ene, »den kan jo ikke standse.«

»Det kan den ikke«, siger den anden, »men hvorfor skal netop vores lille plet lages øde. Her har vi virket, fra børnene var små, og nu skal vi til at være folkepensionister — vi har glemt os til at ha' dette her sted at gå hen og pusle om og være inde i det fri — men nu det er, som om vi blir hjemløse. Der er steder nok at gå hen og tynde naturen, mange kunne støre, men det er ikke meget så godt som at sidde på sin egen have-bænk. Selv om jorden kun er lejet, er det dog, som det stykke fra hæk til hæk er vort. Her kan vi være os selv, vi kan invitere gæster, og vi er fri for benzins og støj — kunne de dog blot finde ud af at flytte industrien uden for byen og lade os beholde vores små, grønne pletter i fred.«

MEN endnu er det for tidligt. Et sted graver en ung mand en stauder op, som er ud til at være død og brude. Koken står og ser til. »Den var så yndig,« siger hun, »dens blomster lignede mine, lyslilla anemoner. Plantens rodder går dybt i jorden, og på et af dem er der små lyse skud, blot nogle små spirer, ikke længere end en finger, negl. Så er der liv i den,« siger manden, og han planter var-somt den lille livsgust; han sætter en pind i jorden som mærke for den og tænker, at den vil sikkert komme igen, der findes planter, som er helt ukuelige.

Han retter sig op og føjes op at se så langt bort som til et sted uden for byen. Det kan måske lade sig gøre allerede nu at leje et stykke jord og flytte de flunkende planter og buske og de små, nye træer ud. Det kan lade sig gøre at få unge træer til at slå rod et nyt sted. Men omhu skal der til — og talent — og held.

Kanske man skulle begynde på en frisk —? Hei forfra.

